

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-1140

9.12.2024

Watercircles Forsikring ASA

Bygning - innbo (kombinert)

Vannlekkasje – plutselig skade?

Sikrede krevde erstatning for vannskade på badegulv etter lekkasje fra avkappet vannrør. Foretaket avslo kravet og begrunnet dette med at skaden, ifølge sakkyndig vurdering, var en drypplekkasje som hadde foregått over lang tid på grunn av en utett stoppekran, og derfor ikke hadde oppstått plutselig, slik vilkårene forutsatte. Sikrede anførte at skaden hadde oppstått plutselig, samt at det ikke var riktig å sette en absolutt tidsgrense for hva som kunne sies å være plutselig, men at dette måtte sees i lys av skadens karakter. Det ble vist til informasjonen i skaderapporten hvor det fremgikk at lekkasjen hadde pågått i en periode, men plutselig økt i omfang ved at den tidligere lekke stoppekranen ble åpnet helt. Nemndas flertall kom til at det ikke var sannsynliggjort at skaden hadde oppstått plutselig, men bemerket at vilkårenes utforming forutsatte at vilkårene ble lest under ett, noe som kunne være krevende for en forbruker.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning etter vannskade på baderom.

Sikrede oppdaget at det rant vann i veggen og ut under laminatgulvet. Bygningen var omfattet av Villa Elite forsikring.

A Bygningsskadeforsikring

Forsikringen dekker plutselige og uforutsette skader på forsikret bygning som er angitt i punkt A.1 og D (...)

A.1.4 Rørbrudd, gass, vann og annen væske

Forsikringen gjelder for

1 bruddskade på bygnings rørledning for gass, vann og annen væske herunder radiator, v.v. bereder eller - beholder, septiktank, pumper, drenskum, fyrkjele o.l.

(...)

2 skade ved utstrømming av gass, vann eller annen væske fra rørledning med tilknyttet utstyr

- ved brudd eller lekkasje.

- ved oversvømmelse fra slikt tilknyttet utstyr.

I skademeldingen fra 27.8.24 beskrev sikrede skaden/hendelsen slik:

Vannlekkasje i vegg, kjelleretasje. Vann har rent ut i gulv, under laminatgulv. Rørlegger er kontaktet for å tette skaden. Det er oppstått skader på gulv og vegg.

Etter befaring den 29.8.24 utarbeidet foretakets sakkyndige A. skaderapport der skaden og årsak ble beskrevet slik:

Type skade ☒ Vannlekkasje

Installasjon B. Vannrør innvendig skjult

Kilde A. Metallrør

Årsak C. Håndverkerfeil

(...)

Hva forårsaket skaden, og hvorfor?

H. rørleggerbedrift AS, ... Var her 23 juli og skiftet nytt toalett som følge av lekkasje fra wc. Denne lekkasjen var kun på baderomsgulvet og har ikke ført til noe bygningsskade. Rørlegger har tilsynelatende fått åpnet en gammel stoppekran med hjul som ikke har latt seg stenge skikkelig. En svært sjelden drypping har pågått siden, og som økt i intensitet i forkant at det ble oppdaget vann på gulvet.

Svelleskader i veggplater tyder på tilføring av fukt i lenger tid enn kun noen timer.

Røret det har vært lekkasje fra har opprinnelig gått i vegg mellom stue og kjøkken, fra benkeskapet og ut til utekran. Da forsikringstaker og en kamerat for 10 år siden laget åpning mellom stue og kjøkken. Ble dette røret kappet. Det var ingen lekkasje fra røret den gang og forsikringstaker har trodd at røret har vært koblet fra av en tidligere eier. Forsikringstaker eller hans kamerat som hjalp han er ikke rørleggere.

(...)

23.juli

Leietaker oppdaget umiddelbart vann på gulvet og ga beskjed til rørlegger.

Leietaker informerte at rørlegger svarte at han ikke hadde tid å se på det.

Rørlegger er nok lite å legge til last for at han åpnet kranen og vanskelig kunne vite at røret var kappet inne i vegg. Men da han ble gjort oppmerksom på vann på gulvet, så burde han undersøkt forholdet nærmere. Dersom rørlegger hadde undersøkt saken nærmere hadde skaden slik den er idag vært unngått.

Forsikringstaker så at det på dette tidspunktet var vått på gulvet, men så begrenset at han tenkte det ikke var noe annet å gjøre enn å la det tørke naturlig.

Nå på onsdag oppdaget leietaker at det på ny var vått på gulvet og meldte ifra til forsikringstaker, som videre meldte skaden til forsikringsselskapet.

Det er tydelig at lekkasjen har pågått over tid, men økt i omfang siste dager. Det ses svelleskader som er kommet lenger enn de ville gjort kun fra onsdag.

Sikringen slår ut på kjøkkenkursen. Det ligger varmemefolie under laminatgulvet som er blitt fuktig, og følgelig går sikringen.

(...)

Skadedato korrekt: ☐Ja ☒Nei

Oppstod noe vann på gulv og ut av vegg 23 juli. På et tidspunkt har vannet igjen begynt å dryppe som følge at utett stoppekran Dette har ført til noe fukt i vegg. Intensiteten plutselig økt onsdag forrige uke da forholdet ble oppdaget i form av vann på gulvet. Og forholdet ble meldt til forsikringsselskapet.

Tidligere eller utviklet skade: ☐Ja ☒Nei

(...)

Skadeomfang

Vannet har rent ut av vegglampe mellom stue og kjøkken og ut på laminatgulv på kjøkken.

Tilsynelatende ser det foreløpig ut til å ha gått bra ned gulvet i stuen. En overgangslist skiller de to gulvene.

Gulv i kjøkken og stue er like. De de av en overgangslist som følge av en liten høydeforskjell. Bredde på åpning i vegg mellom stue og kjøkken er 2 meter.

Foretaket avslo kravet 5.9.24 og begrunnet avslaget med at skaden ifølge skaderapporten fra A. hadde oppstått over tid, og viste til vilkårenes bestemmelser om at skade måtte ha oppstått plutselig, for å gi krav på erstatning.

Sikrede klagde til foretaket samme dag og anførte at skaden hadde oppstått plutselig. Sikrede viste til melding fra leietaker fra 24.7.24, der leietaker beskrev vannlekkasjen som oppstod, og anførte at vannskaden oppstod mens leietakeren skrev:

Ikke å forstyrre i ferien, men føler jeg må si ifra. Det lekker litt på den ene siden av toalettet, men mulig det ikke har "trutna" skikkelig enda, jeg følger med resten av dagen og ser hvordan det går. Han rota litt han unge gutten som var her i går, for plutselig kom et vann ut på siden av kjøleskapet. Jeg spurte han om ikke det var et problem i og med at det er elektriske ting her, men han sa det ikke var noe problem. Jeg har selvfølgelig tørket opp det jeg har klart. Og jeg spurte enda en gang når han skulle gå, om han var sikker på at det gikk greit, og fikk til svar at han regnet med det, men han hadde uansett ikke tid til å sjekke opp det nå, fordi han skulle til en annen plass. Ville bare gi deg beskjed om hvordan "ståa" er.

Foretaket opprettholdt avslaget 9.9.24.

Sikrede krever erstatning for vannskade etter lekkasje fra vannrør. Sikrede er enig med den sakkyndige i at det har dryppet vann i lengre tid fra en tidligere avkappet rørledning, som i vanvare ble åpnet slik at større mengder vann kom ut, men anfører at denne vannskaden av samme årsak må anses å ha oppstått plutselig selv om den først manifesterte seg synlig som svulmeskader i gulvet etter en tid. Skaden oppstod plutselig den 23.7.24, og siden det skjedde inne i veggen, manifesterte ikke skaden seg før etter en tid. Dette er innenfor vilkårenes krav, og det anføres herunder at det ikke er riktig å sette en absolutt tidsgrense for hva som kan sies å være plutselig, men at dette må sees i lys av skadens karakter. Sikrede viser til støtte for sitt syn til HR 2024-2040-A og anfører at dommen bekrefter det prinsipp som er lagt til grunn i LA 2014-164499.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at skadene ifølge sakkyndige har pågått over tid og derfor ikke omfattet av vilkårene, som forutsetter for krav på ytelse, at skaden uansett årsak, har oppstått plutselig.

Sekretariatets vurdering:

Nemndas sekretariat avgjorde saken med delegert avgjørelsesmyndighet, jf. lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 22, jf. pkt. 11 i Finansklagenemndas saksbehandlingsregler. Sikrede fikk ikke medhold:

(...)

Hva forsikringen omfatter følger av tap- og farefeltbeskrivelsen i vilkårenes pkt. A1 og D. Dersom det aktuelle objektet, og den skadeutløsende risikoen ikke er nevnt her, er det ikke grunnlag for erstatning. Det følger innledningsvis av farefeltet at "[f]orsikringen dekker plutselige og uforutsette *skader* (...)". Det er altså et gjennomgående krav for dekning at *skaden* må ha oppstått plutselig.

Begrepet "plutselig" er ikke definert i vilkårene, men ordet plutselig betyr i utgangspunktet "momentant". Det kan imidlertid også bety "over natten". Lagmannsretten la i LG-2016-148681, jf. også LH-2023-848, til grunn at plutselig betyr at "noe skjer raskt i motsetning til hendelser som utvikler seg over tid, men formuleringen sier ikke noe om hvor raskt hendelsen må utvikle seg". I LA-2020-186926 kom lagmannsretten til at "skaden – i form av frostsprengning av flis som åpnet bygningen for vanninntrengning – oppsto i løpet av noen timer og innenfor et døgn". Skaden anses da å være "plutselig", men dette angir ikke hvor lang tid som kan aksepteres før man ikke lenger regner skaden som plutselig. Langvarig nemndspraksis har lagt til grunn at skader som utvikler seg gjennom én dag eller 12-13 timer er "plutselig", men ikke skader som utvikler seg over lengre tid, jf. f.eks. FinKN 2017-375, 2019-1006, 2020-640 og 2024-22. LH-2023-848 legger "dette til grunn" uten at spørsmålet kom på spissen i saken.

Uttrykket plutselig refererer til hvordan skaden oppsto, og ikke til hvordan sikrede oppdaget den. Skader som utvikler seg over tid i det skjulte blir ikke plutselige fordi de blir synlige på et gitt tidspunkt. Derimot har det ikke betydning om sikrede oppdaget skaden plutselig eller over tid, jf. FINKN 2024-928.

Sikrede viser til i LA 2014-164499, og anfører at kravet til plutselig skade må sees i forhold til type skade og forløp, ellers vil dekning for skjulte vannskader bli illusorisk. Den refererte dommen gjaldt setningsskader som ifølge sakkyndige hadde utviklet seg over tid, der lagmannsretten kom til:

... at skadeutviklingen i vår sak – i løpet av noen uker – etter en konkret vurdering av type skade og hendelsesforløp, må anses som så rask at vilkåret "plutselig" er tilfredsstillt.

I denne saken var det også avgjørende etter vilkårene at "skaden" hadde oppstått plutselig, men slik vi forstår, uklart hva vilkårene sa om setningsskader generelt. Denne dommen ble også nevnt i den nyere dommen LH-2023-848, som uansett kom til at tilsvarende skader ikke ble ansett å ha oppstått plutselig, retten la til grunn at:

(...) én første sprekk i betongen ikke vil svekke betongkonstruksjonens bæreevne og at noen sprekker og riss er akseptabelt. Bæreevnen svekkes når sprekker har utviklet seg i nødvendig antall og dybde. Det er dermed ikke kun skadeårsaken, men også skaden, som her har utviklet seg gradvis over flere år. En skadeutvikling over flere år er utvilsomt ikke "plutselig" i forsikringsvilkårenes forstand. Det er ikke nødvendig for lagmannsretten å vurdere nærmere hvor mange uker som kan anses som "plutselig".

Vi viser også til nemndas vurdering i FinKN 2016-218:

Begrepet "plutselig" betyr at noe skjer raskt i motsetning til hendelser som utvikler seg over tid, men sier ikke noe om hvor raskt hendelsen må utvikle seg. I nemndspraksis har man lagt til grunn at skader som utvikler seg over en sjøreise eller ca. en dag, inntreffer "plutselig". I LA-2014-164499 kom lagmannsretten til at begrepet "plutselig" måtte tolkes relativt i forhold til "hva slags skade det er snakk om og det konkrete hendelsesforløp", og at en utvikling av setningsskader over noen uker måtte regnes som plutselig. Begrunnelsen var at dekningen ellers ville bli illusorisk. Det fremgår ikke av dommen hva vilkårene sa om setningsskader, men flertallet mener rettens standpunkt blir galt i forhold til en dekningsbeskrivelse knyttet til "plutselig hendelse" uten videre angivelse av hva slags hendelser som er dekket. Begrepet "plutselig" er da ment som et generelt avgrensningskriterium for samtlige hendelser som kan medføre skade, og hendelser som typisk utvikler seg over tid, er ment å falle utenfor. En relativisering har derfor kun mening hvis begrepet plutselig er knyttet sammen med en angivelse av de skader eller hendelser som skal inntreffe "plutselig".

Oppsummert vil det derfor ikke være grunnlag for å relativisere begrepet "plutselig skade" i de tilfelle begrepet "plutselig" er ment som et generelt avgrensningskriterium i avtalen, som i vår sak.

Finansklagenemnda har ikke byggefaglig kompetanse og vil derfor måtte legge avgjørende vekt på hva sakkyndige har sagt om utviklingstiden under vurderingen av om skaden har oppstått plutselig. Sakkyndige A. konkluderer slik:

Det er tydelig at lekkasjen har pågått over tid, men økt i omfang siste dager.
Det ses svelleskader som er kommet lenger enn de ville gjort kun fra onsdag.

Ut fra dette kan vi ikke se at det er sannsynliggjort at denne skaden har oppstått plutselig, og det er sikker rett at det er sikrede, som har bevisbyrden for at skaden er omfattet av forsikringen, herunder at skaden har oppstått plutselig, jf. f.eks. FinKN 2021-94. Det er ikke tilstrekkelig at sikrede er uenig med den sakkyndige, jf. FinKN 2021-310 og 2021-222:

Nemnda kan ikke se at sikrede har fremlagt noen teknisk rapport som tilsier at takstrapporten er gal.
At sikrede er uenig med rapporten er ikke tilstrekkelig til å bevise at innholdet er feil.

Når det ikke har lagt frem skaderapport eller annen dokumentasjon som støtter at skaden har oppstått plutselig, vil sikrede med vår skriftlige saksbehandling ikke nå fram med kravet.

Etter dette har vi kommet til at klagen ikke kan føre frem.

Sikrede klaget avgjørelsen til nemnda, jf. tredje ledd i samme punkt i saksbehandlingsreglene. Det er ikke lagt frem ny dokumentasjon av betydning for nemndas avgjørelse.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Saken gjelder krav om erstatning etter vannskade på badetrom.

Finansklagenemnda Skades flertall, Birgitte Hagland og Trine Vøien, bemerker:

Flertallet slutter seg til sekretariatets konklusjon. Flertallet bemerker likefullt at vilkårenes utforming forutsetter at vilkårene leses under ett, noe som kan være krevende for en forbruker.

Nemndas mindretall, Alexander Venås, bemerker:

Mindretallet mener sikrede må gis medhold. Vilårene for dekning i forsikringsavtalens pkt. A.1.4 nr. 2 er oppfylt, fordi det dreier seg om en vannskade som følge av lekkasje fra rørlledning.

Det gjelder et grunnleggende krav i forbrukeravtaler om klare og forståelige ("gjennomsiktige") vilkår, jf. forbrukeravtaledirektivet (1993/13) artikkel 5 første setning. Andre setning bestemmer at den tolkning som er "mest gunstig" for forbrukeren skal gjelde ved tvil om forståelsen av et vilkår, jf. avtaleloven § 37 første ledd nr. 3 som bestemmer at vilkåret skal tolkes "til fordel" for forbrukeren. Kravet til gjennomsiktighet innebærer ikke bare at vilkårene skal være grammatisk forståelige, men at de skal være forståelige i en bred forstand, se avsnitt 40 i C-96/14 (Van Hove), avsnitt 76 i sakene E-13/22 og E-1/2 (EFTA-domstolen) med videre henvisninger. Se også omtalen

av gjennomsiktighetskravet i EU-kommisjonens veileder (2019/C C24/04) pkt. 3.3.1.

Vannskader etter lekkasje fra innvendige rør er en sentral dekning i bygningsforsikringen. Vilklårene for dekning hos de største forsikringsselskapene varierer. Enkelte forsikringsforetak opererer med et generelt inngangsvilkår i dekningsbeskrivelsen om at alle skader skal være "plutselige". Andre har ikke et slikt inngangsvilkår, men konkret angitt i dekningsbeskrivelsen for lekkasjeskadene at det må dreie seg om "plutselig utstrømming" av væske. Enkelte foretak har ingen av delene, altså verken et krav om "plutselig" utstrømming (årsak) eller skade, for lekkasjeskader fra rør. Betydningsforskjellen er ikke helt enkel å forstå for en vanlig forbruker, så det er da viktig at det uttrykkes på en forståelig måte i avtalen.

Pkt. A i vilklårene i vår sak har overskriften "bygningsskadeforsikring" og innledningsvis står det at "Forsikringen dekker plutselige og uforutsette skader på forsikret bygning som er angitt i punkt A.1 og D, med unntak og begrensninger som følger av disse vilkår, generelle vilkår og Forsikringsavtaleloven". Det er ikke noen visuell fremheving eller lignende.

Pkt. A.1 har overskriften "hvilke skader forsikringen gjelder for", og pkt. A.1.4 nr. 2 bestemmer for lekkasjeskader at "Forsikringen gjelder for ... skade ved utstrømming av... vann... fra rørledning... ved lekkasje". Videre er det i pkt. A.1.5 nr. 2 angitt ti unntak for dekning.

Slik denne konkret avtale er utformet, mener forbrukerrepresentanten at det ikke er forståelig for gjennomsnittsforsbrukeren at det i pkt. A gis et generelt inngangsvilkår, med selvstendig betydning, om "plutselig og uforutsett skade". Den innledende setningen i pkt. A fremstår ellers som ren informasjon – primært om hvor dekningen for bygningsskader "angis", altså i henholdsvis pkt. A.1 og D, men også at det finnes "unntak og begrensninger" i øvrige vilkår og i lovverket. Passusen "plutselig og uforutsett skade" kan i denne sammenhengen fremstå som en (upresis) omtale eller oppsummering av dekningene i pkt. A.1 og D, heller enn å etablere en selvstendig, sentral og gjennomgående begrensning i forsikringsdekningen. En vanlig forbruker tillegger neppe passusen et selvstendig innhold ved gjennomlesing av denne konkrete avtalen. Overskriften i pkt. A.1 gir også en forventning om at det er i pkt. A.1 vilklårene beskriver hvilke typer skader som dekkes. I dekningsbeskrivelsene i pkt. A.1 og D er det dessuten i noen punkter eksplisitt bestemt at skaden må oppstå plutselig, se pkt. A.1.1.2, A.1.3.3, A.1.5, D.A.1 og D.A.4. Det harmonerer dårlig med at det allerede er gitt et slikt generelt inngangsvilkår i pkt. A for *alle* skader. Bransjeuttrykket "plutselig og uforutsett skade" kan være temmelig krevende for en forbruker å forstå innholdet i og rekkevidden av, og iallfall som et generelt inngangsvilkår. Det må derfor fremgå på en klar og forståelig måte i avtalen.

Forbrukerrepresentanten mener derfor at dekningen for vannskader etter lekkasje må forstås slik den isolert fremstår i vilklåret pkt. A.1.D, og at foretaket er ansvarlig for "skade ved utstrømming av... vann... fra rørledning... ved lekkasje". Det er ikke anført at noen av de ti unntakene kommer til anvendelse. Sikrede må gis medhold.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).